

Rabbi Yochanan and Reish Lakish: Friendship, Conflict, and Clarity

1. Talmud, Bava Metzia 84a

יומא חד הוה קא סחי רבי יוחנן בירדנא. חזייה ריש לקיש ושוור לירדנא אבתריה...

One day, Rabbi Yochanan was bathing in the Jordan River. Reish Lakish saw him and jumped into the Jordan, pursuing him...

2. Rashi, Bava Metzia 84a

חזייה ריש לקיש - שהיה לסטים.

"Saw Reish Lakish" - who was from among the bandits.

3. Talmud, Bava Metzia 84a

מר ליה: חילך לאורייתא! - אמר ליה: שופרך לנשי! - אמר ליה: אי הדרת בך - יהיבנא לך אחותי, דשפירא מינאי.

[Rabbi Yochanan] said to [Reish Lakish]: Your strength is fit for Torah. [Reish Lakish] said to him: Your beauty is fit for women. [Rabbi Yochanan] said to him: If you return [to the pursuit of Torah], I will give you my sister [in marriage], who is more beautiful than I am.

4. Tosafot, Bava Metzia 84a

אי הדרת בך כו' - מכאן אמר ר"ת דר"ל מתחלה ידע הרבה אלא שפרק עול תורה ונעשה עם הארץ ועסק בלסטיות מדקאמר "אי הדרת בך", משמע להיות כבתחלה ולא תפרוק עול תורה מעליך...

"If you return" - This shows that initially, Reish Lakish knew much, but he cast off the yoke of Torah and became an ignoramus, and engaged in robbery. Since [Rabbi Yochanan] said, "if you return," this connotes like [he had been] initially, and not cast the yoke of Torah off of yourself.

5. Talmud, Gittin 47a

ריש לקיש זבין נפשיה ללודא. שקל בקדיה חזייתא וגלגלתא. אמר: גמירי דיומא בתרא, כל דבעי מיפניהו עבדי ליה, כי היכי דליחול אדמיה. Reish Lakish sold himself to the Lydians. He took a bag and a round stone inside of it with him. He said: There is a tradition that on the final day [of a captive's life, before his captors kill him], they do for him anything that he requests of them, so that he would forgive them for the spilling of his blood.

יומא בתרא, אמרו ליה: מאי ניחא לך? אמר להו: בעינא אקמטינכו ואותבינכו, וכל חד מיפניכו אמחיה חזייתא ופלגא. קמטינהו ואותבינהו, כל חד מיפניהו כד מחיה חד חזייתא, נפק נשמתיה. חרקיניה לשיניה, אמר ליה: אחוכי קא מחיכת בי? אפתי פש לך גבי פלגא דחזייתא. קמלינהו כולהו.

On the final day, they said to him: What is amenable to you? He said to them: I want to tie you up and have you sit, and I will strike each one of you one and a half times. He tied them up and had each one of them sit. When he struck each of them with one strike [with the stone in the bag, the one whom he struck] was knocked senseless. [Reish Lakish] gritted his teeth and said to [the man]: Are you laughing at me? You still have half of a strike remaining with me, [as I struck you only once]. He killed them all, [and Reish Lakish escaped his captors].

6. Talmud, Bava Metzia 84a

קביל עליה. בעי למיהדר לאתויי מאניה - ולא מצי הדר.

[Reish Lakish] accepted upon himself [to study Torah]. [Subsequently, Reish Lakish] wanted to jump back [out of the river] to bring back his clothes, but he was unable to return.

7. Yeshayahu 28:29

גם זאת מעם ה' צבקות יצאה; הפליא עציה, הגדיל תושיה.

This too comes forth from the L-rd of Hosts: He gave marvelous counsel, made great wisdom.

8. Talmud, Sanhedrin 26b

אמר רבי חנן: למה נקרא שמה "תושייה"? - מפני שהיא מתשת כחו של אדם.

Rabbi Chanan says: Why is [the Torah] called *tushiyya*? Because it weakens [*matteshet*] the strength of a person [who engages in its study].

9. Talmud, Bava Metzia 84a

אקרייה ואתנייה, ושויה גברא רבא.

[Rabbi Yochanan] taught [Reish Lakish] Scripture and taught him Mishnah, and turned him into a great man.

יומא חד הוו מפלגי בי מדרשא: הסיף והסכין והפגיון והרומח ומגל יד ומגל קציר, מאימתי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכתן. ומאימתי גמר מלאכתן? רבי יוחנן אומר: משיצרפם בכבשן, ריש לקיש אומר: משיצחצחון במים. - אמר ליה: לסטאה בלסטיותיה ידע! - אמר ליה: ומאי אהנת לי? התם "רבי" קרו לי, הכא "רבי" קרו לי. אמר ליה: אהנאי לך דאקרינך תחת כנפי השכינה.

One day, the Sages of the study hall were engaging in a dispute: With regard to the sword, the knife, the dagger [*vehapigyon*], the spear, a hand sickle, and a harvest sickle, from when are they susceptible to ritual impurity? It is from the time of the completion of their manufacture [which is the *halakha* with regard to metal vessels in general].

And when is the completion of their manufacture? Rabbi Yochanan says: It is from when one fires these items in the furnace. Reish Lakish said: It is from when one scours them in water [after they have been fired in the furnace]. [Rabbi Yochanan] said to [Reish Lakish]: A bandit knows about his banditry. [Reish Lakish] said to [Rabbi Yochanan]: What benefit did you provide me? There they called me: "Rebbi," and here, they call me: "Rebbi." [Rabbi Yochanan] said to him: I provided benefit to you, as I brought you close, under the wings of the Divine Presence.

10. Tosafot, Bava Metzia 84a אי הדרת בך

... (שבת דף קיט): "ואמר ריש לקיש לרבי יהודה נשיאה: כך מקובלני מאבותי, ואמרי לה מאבותיך: כל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן [מחריבין אותה], משמע שקודם שלימדו רבי יוחנן למד מאחרים.

... "Reish Lakish said to Rabbi Yehudah Nesi'ah: I received from my ancestors - some say, from your ancestors: any city in which there are no schoolchildren [studying Torah]..." (Shabbat 119b), implies that before Rabbi Yochanan taught him, he had learned from others.

11. Maharsha, Chiddushei Aggadot, Bava Metzia 84a

מאי אהנית לי התם רבי קרו כו'. נראה לפרש דר"ל ודאי לא היה כונתו כמו שהבין ממנו ר"י ולפי שא"ל ר"י ליסטים בליסטיות ידע דע"י שהיית ליסטים ראית שהצחצוח של הסיף הוא גמר מלאכתו כי החרבות ביד הליסטים הוא לייראם ולהפחיד הגנזלים שלא יעמדו נגדו כי צחצוח חרב הוא דבר המבהיל ומפחיד והשיב לו ר"ל דמאי אהניא לי בזה להודות על דברי שאני יודע בזה יותר ממך מטעם זה שהיית לסטים ואינו כן כי כבר התם רבי קרו לי כו' כמו שפירשו התוס' ונזכרתי עתה שאז קודם שנעשיתי לסטים ג"כ למדתי כן שצחצוח הוא גמר מלאכתן ור"י הבין דבריו כפשטן כפרש"י וע"כ חרה לו כ"כ עליו וענשו וק"ל.

12. Mishnah, Bava Metzia 4:10 (58b)

כִּשְׁם שְׁאוּנָא בְּמִקְח וּמִמְכָּר, כֵּן אוּנָא בְּדִבְרִים. לֹא יֹאמַר לוֹ: בְּכֶמֶת חֶפֶץ זֶה? - וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לִקְחָהּ. אִם הָיָה בְּעַל תְּשׁוּבָה, לֹא יֹאמַר לוֹ: זָכֹר מַעֲשֶׂיךָ הָרְאוּשׁוֹנִים. אִם הוּא בֶן גֵּרִים, לֹא יֹאמַר לוֹ: זָכֹר מַעֲשֶׂיךָ אֲבוֹתֶיךָ, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב) "וְגַר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ."

Just as the laws of fraud apply to buying and selling, so to do they apply to the spoken word. One may not say, "How much is this object?, if he does not wish to buy it. If one had repented, another should not say to him, "Remember your earlier deeds". If one descended from converts, another should not say to him, "Remember the deeds of your ancestors". For it is said (Shemot 22:21), "And a stranger you shall not wrong or oppress."

13. Talmud, Bava Metzia 84a

חלש דעתיה דרבי יוחנן, חלש ריש לקיש. אתאי אחתיה קא בכיא, אמרה ליה: עשה בשביל בני! אמר לה: עזבה תמידי; אני אחיה. - עשה בשביל אלמנותי! - אמר לה: ואלמנותי עלי תבטחו. נח נפשיה דרבי שמעון בן לקיש, והוה קא מצטער רבי יוחנן בתריה טובא.

Rabbi Yochanan became depressed. Reish Lakish became sick. His sister came crying to Rabbi Yochanan.

She said: "Do it [i.e., forgive Reish Lakish or pray for him] for my son."

He said: "Leave your orphans; I will revive them" (*Yirmiyahu* 49:11).

She said: "Do it because of my widowhood."

He said: "The widows should trust in Me" (*ibid.*).

Rabbi Shimon ben Lakish passed away. Rabbi Yochanan was very pained by his passing.

14. Talmud, Yoma 86b

אמר רבי יוחנן: גדולה תשובה שדוחה את לא תעשה שבתורה... אמר ריש לקיש: גדולה תשובה שדונות נעשות לו כזכויות.

Rabbi Yochanan said: Great is repentance, as it overrides [even] a prohibition of the Torah... Reish Lakish said: Great is repentance, as one's intentional sins are counted for him as merits.

15. Talmud, Bava Metzia 84a

אמרו רבנן: מאן ליזיל ליתביה לדעתיה - ניזיל רבי אלעזר בן פדת, דמחדין שמעתתיה. אזל יתיב קמיה, כל מילתא דהוה אמר רבי יוחנן אמר ליה: תניא דמסייעא לך. אמר: את כבר לקישא? בר לקישא, כי הוה אמינא מילתא - הוה מקשי לי עשרין וארבע קושייתא, ומפרקינא ליה עשרין וארבעה פרוקי, וממילא רווחא שמעתא. ואת אמרת תניא דמסייע לך, אטו לא ידענא דשפיר קאמינא? הוה קא אזיל וקריע מאניה, וקא בכי ואמר: היכא את בר לקישא, היכא את בר לקישא, והוה קא צוח עד דשף דעתיה [מיניה]. בעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

The Rabbis said: "Who will go and help calm Rabbi Yochanan? Let Rabbi Elazar ben Pedat go, for he is sharp in learning."

He went and sat in front of Rabbi Yochanan. Every time Rabbi Yochanan said something, Rabbi Elazar cited a supporting Tannaitic source.

Rabbi Yochanan said: "Are you like the son of Lakish? When I said something, the son of Lakish would ask me twenty-four questions, and I would respond with twenty-four answers. As a result, learning increased. And you tell me a Tannaitic support. Do I not know that I say good ideas?"

He walked, and tore his garment, and wept.

He said: "Where are you, son of Lakish? Where are you, son of Lakish?" He was crying out until he lost his mind. The Rabbis asked for mercy on him and he passed away.

16. Pirkei Avot 5:17

כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאין לה לשם שמים, אין סופה להתקיים.

Every dispute that is for the sake of Heaven, will ultimately endure; but one that is not for the sake of Heaven, will not ultimately endure.

17. Bartenura on Pirkei Avot 5:17

מתוך הופות יתברר האמת.

From a dispute, the truth will be clarified.

18. Talmud, Kiddushin 30b

מאי "את אויבים בפער"? אמר רבי חייא בר אבא: אפילו האב ובנו, הרב ותלמידו, שעוסקין בתורה בפער אחד נעשים אויבים זה את זה. ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה.

What [is the meaning of the phrase] "enemies in the gate" (*Tehillim* 127:5)? Rabbi Chiyya bar Abba says: Even a father and his son, or a rabbi and his student, who are engaged in Torah together in one gate become enemies with each other. But they do not leave there until they love each other.